

300 LAT TOLERANCJI NA ŚLĄSKU CIESZYŃSKIM
PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ
PARAFIĘ EWANGELICKO - AUGSBURSKĄ W CIESZYNIĘ
ORAZ
SLEZSKÁ CÍRKEV EVANGELICKÁ AUGSBURSKÉHO VYZNÁNÍ

**Projekt jest współfinansowany ze środków
Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego Przekraczamy Granice**

EVROPSKÁ UNIE
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
PŘEKRAČUJEME HRANICE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PRZEKACZAMY GRANICE

Rok 2009 jest szczególnie dla Parafii Ewangelicko – Augsburskiej w Cieszynie. 24 maja minie 300 lat od wyznaczenia miejsca pod budowę kościoła Jezusowego, który służy cieszyńskim ewangelikom od wielu pokoleń. Jest to szczególna świątynia w sercach wielu ewangelików. Przez wiele dziesiątek lat służyła wiernym z Wisły, Ustronia, Goleszowa, Skoczowa, Pszczyny i wielu jeszcze innych miejscowości. To tutaj przychodzili także ewangelicy mieszkający po drugiej stronie Olzy, aby wsłuchiwać się w Boże Słowo, wielbić Boga pieśnią i zanosić swoje prośby i dziękczynienia w modlitwach. Cieszyński kościół na Wyższej Bramie był miejscem spotkania wielu kultur, ludzi różnych narodowości, a często także i języków.

Wybudowany w pierwszej połowie XVIII wieku kościół na mocy Recesu Egzekucyjnego wydanego na podstawie Ugody Altransztackiej, był pierwszym wybudowanym ewangelickim kościołem na Śląsku po czasach kontrreformacji. W jego budowę zaangażowana była ludność z obu stron Olzy, dla których stał się on także miejscem wspólnego spotkania i integracji. Dla Śląskich ewangelików stał się on wówczas symbolem wolności, umożliwiając swobodne wyznawanie swojej wiary. Lata dwudzieste XX wieku przyniosły rozdzielenie miasta Cieszyna wzdłuż Olzy na dwie części. Mosty na Olzie zaczęły być, jak i sama rzeka granicą pomiędzy nie tylko ewangelikami, ale też ludnością całego miasta. Z czasem zaczęły zatracać się obustronne relacje mieszkańców miasta, a nawet zaczęły się rodzić antagonizmy. Polityczne podziały stały się początkiem także i podziałów społecznych.

Przyjęcie Polski i Republiki Czeskiej do Unii Europejskiej, a także zniesienie kontroli granicznej na Olzie, stało się sposobnością do odbudowywania tego, co przez 80 lat podziały polityczne niszczyły, do budowania nowych relacji ludności zamieszkującej oba brzegi Olzy. Ważnym wydaje się poszukiwać tych miejsc, które zarówno dla mieszkańców Cieszyna, jak i Czeskiego Cieszyna, są miejscami wskazującymi na jedność miasta. I właśnie jednym z tych miejsc jest bez wątpienia kościół Jezusowy, na który patrząc możemy widzieć wspólną historię i dzieje naszych przodków.

Obchody 300-lecia wyznaczenia miejsca pod budowę kościoła Jezusowego mogą stać się wydarzeniem integrującym mieszkańców Cieszyna położonego na obu stronach Olzy, a także stać się przyczynkiem do rozpoczęcia trwałej współpracy.

Informacje o projekcie

Projekt realizowany jest poprzez podejmowanie działań, których celem jest upamiętnienie wydarzeń sprzed 300 lat. Realizacja projektu przebiega w dwóch modułach, za które odpowiedzialni są obaj partnerzy projektu. Parafia Ewangelicko – Augsburska w Cieszynie realizuje moduł historyczno-naukowy, który obejmuje konferencję naukową poświęconą protestantom, a także publikację wydawnictw jubileuszowych.

EVROPSKÁ UNIE
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
PŘEKRAČUJEME HRANICE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PRZEKRAČAMY GRANICE

Cele projektu:

Głównym celem realizacji projektu jest stworzenie trwałych podstaw dla współpracy środowisk luteranckich Śląska Cieszyńskiego. Umożliwić ma to wysoka ranga uroczystości z okazji 300-lecia wyznaczenia miejsca pod budowę kościoła Jezusowego w Cieszynie.

Poprzez realizację projektu chcemy także:

- pogłębić i utrwalić wśród mieszkańców Śląska Cieszyńskiego, wiedzę na temat znaczenia protestantyzmu dla tego regionu, a także na jego rolę w historii tej części Śląska;
- promować Cieszyn, jako miejsce o długoletniej tradycji tolerancji religijnej;
- propagować wartości i postawy chrześcijańskie w życiu społecznym oraz inicjować dialog międzywyznaniowy.

Realizowany projekt skierowany jest przede wszystkim do:

- mieszkańców Śląska Cieszyńskiego, a w szczególności do luteran zamieszkujących oba brzegi Olzy, a także do osób zainteresowanych historią regionu i dziejami tolerancji religijnej na tym terenie; projekt ma charakter ekumeniczny, na konferencję zostaną zaproszeni przedstawiciele różnych wyznań, przez co bez wątpienia przyczyni się on do lepszego zrozumienia historii mieszkańców Cieszyna i Czeskiego Cieszyna.
- naukowców, zarówno teologów, historyków, etnologów; projekt daje szansę zaprezentowania badaczom historii Cieszyna na publiczne zaprezentowanie wyników swoich badań nad dziejami miasta, jak i regionu; konferencja realizowana w ramach projektu pozwoli też środowisku naukowemu na wymianę doświadczeń i informacji
- przedstawicieli kościołów luteranckich i innych wyznań na Śląsku Cieszyńskim, którzy poprzez uczestnictwo w konferencji, będą mieli możliwość spotkania, a także dialogu na płaszczyźnie ekumenicznej.

Budżet projektu

Wydatki kwalifikowane związane z realizacją projektu wynoszą 34 982,00 Euro

EVROPSKÁ UNIE
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
PŘEKRAČUJEME HRANICE

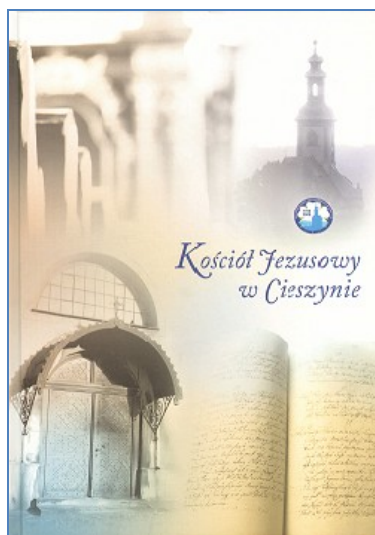

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PRZEKRACZAMY GRANICE

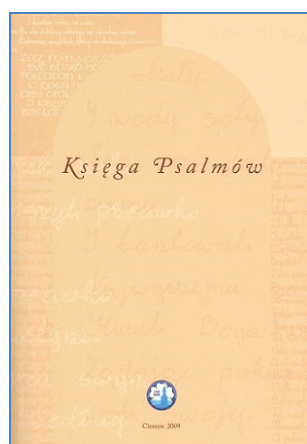

Wydawnictwa Jubileuszowe

Kościół Jezusowy w Cieszynie jest pierwszą z pozycji wydawniczych, jakie ukazały się w związku z jubileuszem 300-lecia kościoła Jezusowego, finansowaną ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego Przekraczamy Granice. Znajdziemy w nim zdjęcia ukazujące kościół z zewnątrz, jak i wewnątrz. Odkrywa on przed nami różne detale, na które zwykle nie zwracamy uwagi, a które tworzą piękno wnętrza kościoła. W albumie przedstawiono zdjęcia przedstawiające różne uroczystości, jakie miały miejsce w kościele Jezusowym.

Księga Psalmów jest drugim z wydawnictw, jakie były sfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego Przekraczamy Granice. Księga ta, to owoc pracy wielu osób. Zawiera ona Księgę Psalmów przepisanych ręcznie przez 300 różnych osób. Wśród nich znaleźli się duchowni, politycy, działacze samorządowi, członkowie chórów i innych grup działających przy Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Cieszynie, a także osoby w inny sposób związane z cieszyńską parafią.

EVROPSKÁ UNIE
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
PŘEKRAČUJEME HRANICE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PRZEKRAČAMY GRANICE

Program obchodów 300-lecia Kościoła Jezusowego

Dni Kościoła, 21-24 maja 2009 roku

czwartek, 21 maja 2009 roku

11:00 - Seminarium historyczne 300 lat tolerancji na Śląsku Cieszyńskim, Uniwersytet Śląski w Cieszynie - część 1.

piątek, 22 maja 2009 roku

09:00 - Seminarium historyczne 300 lat tolerancji na Śląsku Cieszyńskim, Uniwersytet Śląski w Cieszynie - część 2.

sobota, 23 maja 2009 roku

09:00 - Widowisko historyczne - rekonstrukcja przyjazdu wysłannika cesarskiego z pozwoleniem na budowę kościoła; korowód przejdzie ze Wzgórza Zamkowego przez Rynek na Plac Kościelny.

11:00 - Dzięczynne nabożeństwo dla dzieci i młodzieży w kościele Jezusowym.

11:00 - Wycieczka szlakiem pamiątek luteranckich Śląska Cieszyńskiego.

18:00 - Koncert Filharmonii Ostrawskiej w kościele Jezusowym: Symfonia Reformacyjna Felixa Mendelssohna-Bartholdy'ego.

niedziela, 24 maja 2009 roku

09:00 - Hejnały zakończone pieśnią Warownym grodem, schody kościoła Jezusowego.

10:00 - Dwa jednoczesne nabożeństwa w kościele Jezusowym i na placu Kościelnym.

12:00 - Koncert orkiestr z diecezji cieszyńskiej i z Zaolzia na placu Kościelnym.

Plac Kościelny

14:00 - Występ dzieci z Przedszkola Towarzystwa Ewangelickiego, uczniów Szkoły Podstawowej Towarzystwa Ewangelickiego, uczniów Szkoły Podstawowej nr 4, Szkoły Podstawowej nr 3, Szkoły Podstawowej nr 6 i chóru Zespołu Szkół Budowlanych.

15:00 - Koncert zespołu Luter Park z Bielska-Białej.

16:00 - Występy Wyższobramskiego Chóru Kameralnego oraz chóru Liceum i Gimnazjum Towarzystwa Ewangelickiego.

17:00 - Ewangelizacja - ks. Jerzy Samiec i ks. Marek Londzin.

18:00 - Koncert Beaty Bednarz.

Kościół Jezusowy

14:00 - Wystawy plastyczne i historyczne.

14:00 - Pozdrowienia gości i koncert chóru ze Szwecji.

15:00 - Koncert połączonych chórów diecezji cieszyńskiej i z Zaolzia.

16:00 - Ogłoszenie wyników konkursów związanych z 300-leciem kościoła Jezusowego w Cieszynie.

Sala naprzeciwko kancelarii

14:00 - Prezentacje multimedialne.

Boisko Szkoły Podstawowej Towarzystwa Ewangelickiego

14:00 - Rozgrywki młodzieżowych drużyn piłki koszykowej.

Program dla dzieci w ogrodzie i na placu zabaw przy Przedszkolu Towarzystwa Ewangelickiego

14:00 - Śpiew i zabawa.

15:00 - Szkółka niedzielna.

16:00 - Gry i zabawy.

17:00 - Zajęcia plastyczne.

18:00 - Gry i zabawy

EVROPSKÁ UNIE
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
PŘEKRAČUJEME HRANICE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PRZEKRAČAMY GRANICE

**Parafia Ewangelicko-Augsburska w Cieszynie
oraz
Śląski Kościół Ewangelicki Augsburskiego Wyznania
w Republice Czeskiej (w Czeskim Cieszynie)
zapraszają na
międzynarodową konferencję naukową**

**300 lat tolerancji na Śląsku Cieszyńskim
W 300-lecie założenia
kościół Jezusowego w Cieszynie
21–22 maja 2009 roku**

Sala konferencyjna
Uniwersytetu Śląskiego
Cieszyn, ul. Bielska 62

PROGRAM KONFERENCJI NAUKOWEJ

czwartek, 21 maja 2009 roku

11.00–11.30 Otwarcie konferencji

Dzieje luteranizmu w XVI–XX wieku, cz. 1 (1545–1709)

11.30–11.45 Doc. PhDr. Radek Fukala, Ph.D. (Hradec Králové) – Knížecí reformace ve Slezsku a její ohlas na Tešínsku (Książęca Reformacja na Śląsku i jej odbiór w księstwie cieszyńskim)

11.45–12.00 Mgr. Radim Jež (Czeski Cieszyn), „Iv pameti máme, když jsi o téhož opata orlovského na Hrade pražském s námi austne mluvil...”. K sekularizaci církevních majetku na Tešínsku v počátcích reformace („Pamiętamy, gdy o opacie orłowskim rozmawialiśmy na praskim zamku...”). Przyczynek do dziejów sekularyzacji majątku kościelnego w księstwie cieszyńskim w początkach Reformacji)

EVROPSKÁ UNIE
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
PŘEKRAČUJEME HRANICE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PRZEKACZAMY GRANICE

12.00–12.15 Prof. dr hab. Janusz Spyra (Cieszyn) – Kontreformacja w Cieszynie w latach 1653–1709

12.15–12.30 PhDr. David Pindur (Czeski Cieszyn) – Století rekatolizace Tešínska. Ke konfesním proménám – od knižete po poddané (1609–1709) (Stulecie rekatolizacji księstwa cieszyńskiego. Przemiany wyznaniowe – od książąt po poddanych)

12.30–13.00 Dyskusja

13.00–14.00 Przerwa obiadowa

Dzieje luteranizmu wXVI–XX wieku, cz. 2 (1709–1918)

14.00–14.15 Prof. JUDr. Valentin Urfus (Praga) – Nábeh k nové církevní politice Josefa I. v Cechách – vnejší rámeč altranštádské smlouvy? (Starania onowa politykę wyznaniowa cesarza Józefa I w Czechach – zewnętrzne uwarunkowania ugody altransztadzkiej?)

14.15–14.30 Dr Waław Gójniczek (Katowice) – Topografia cieszyńskiego Górnego Przedmieścia ze szczególnym uwzględnieniem Placu Kościelnego wXVIII wieku

14.30–14.45 Bp. Stanislav Pietak, PhD. (Czeski Cieszyn) – Nové prameny k tešínskému pietismu. Záležitost pastora Steinmetze z let 1726–1730. (Nowe źródła do cieszyńskiego pietyzmu. Sprawa pastora Steinmetza z lat 1726–1730)

14.45–15.00 Dr Adam Kubacz (Bytom) – Gimnazjum ewangelickie w Cieszynie do 1873 roku. Sukcesy i porażki

15.00–15.15 Prof. dr hab. Tadeusz Stegner (Gdańsk) – Cieszyn – Warszawa. Kontakty środowisk ewangelickich ze Śląska Cieszyńskiego i Królestwa Polskiego

15.15–15.30 Prof. Dr. Karl Schwarz (Wiedeń) – Superintendent Theodor Haase – ein Protestant aus dem Teschenerland. Aus Anlass seines 100. Todestages. (Superintendent Theodor Haase – protestant ze Śląska Cieszyńskiego. Zokazji 100. rocznicy śmierci)

15.30–16.00 Dyskusja

16.00–16.30 Przerwa na kawę

Dzieje luteranizmu wXVI–XX wieku, cz. 3 (1918–2009)

16.30–16.45 Doc. PhDr. Mecišlav Borak CSc. (Opawa) – Evangelíci z Tešínska mezi obetmi Katyne, Ostaszkowa a Miednoje (Ewangelicy ze Śląska Cieszyńskiego wśród ofiar Katynia, Ostaszkowa i Miednoje)

16.45–17.00 Dr Elżbieta Pałka (Wrocław) – Luteranie we współczesnej Polsce i Czeskiej Republice

17.00–17.15 Bp Paweł Anweiler (Bielsko-Biała) – Przemiany ustrojowe w Polsce wyzwaniem dla Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego ze szczególnym uwzględnieniem Śląska Cieszyńskiego

17.15–17.45 Dyskusja

piątek, 22 maja 2009 roku

Wybrane aspekty sztuki protestanckiej

09.00–09.15 Prof. dr hab. Jan Harasimowicz (Wrocław) – Kościół Jezusowy w Cieszynie: geneza formy architektonicznej i program ideowy

09.15–09.30 Dr Piotr Oszczanowski (Wrocław) – Śląskie Kościoły Łaski – źródła drukowane i towarzysząca im ikonografia. Pomiedzy tradycją i potrzebą dania świadectwa

09.30–09.45 Dr Jerzy Gorzelik (Katowice) – Katolicki głos w barokowym dialogu wyznań w księstwie cieszyńskim (1648–1742)

EVROPSKÁ UNIE
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
PŘEKRAČUJEME HRANICE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PRZEKRAČAMY GRANICE

09.45–10.00 Prof. dr hab. Ewa Chojecka (Bielsko-Biała) – Architektura protestancka Śląska Austriackiego (1780–1900)
10.00–10.15 Mgr Irena Kwaśny (Cieszyn) – Ewangelickie nekropolie w Cieszynie
10.15–10.45 Dyskusja
10.45–11.00 Przerwa na kawę

Protestancka literatura i myśl teologiczna

11.00–11.15 Dr Mariusz Pawelec (Opole) – Ewangelickie piśmiennictwo w księstwie cieszyńskim w XVI–XVII wieku
11.15–11.30 JUDr. Daniel Spratek, Ph.D. (Trzyniec) – Autorství výkladu na Zjevení Janovo pripisovaných Jirímu Tranovskému (Autorstwo wykładów o Objawieniu Jana przypisywanych Jerzemu Trzanowskiemu)
11.30–11.45 Doc. Mgr. Jan Malura, Ph. D. (Ostrawa) – Česká literatura tešínských pietistu. Rekapitulace a výhledy. (Czeska literatura cieszyńskich pietystów. Stan i perspektywy badan)
11.45–12.00 Pfr. Dr. Herbert Patzelt (Monachium) – Die Wege des Pietismus (Drogi pietyzmu)
12.00–12.15 Dr Renata Czyż (Wisła) – Polska literatura religijna na Śląsku Cieszyńskim w XIX wieku
12.15–13.00 Dyskusja
13.00–14.00 Obiad

Wokół źródeł istanu badan

14.00–14.15 Dr Józef Szymeczek (Ostrawa) – Stan i perspektywy badan nad protestantyzmem na Śląsku Cieszyńskim w XX wieku
14.15–14.30 Mgr Jolanta Sztuchlik (Cieszyn) – Stan i perspektywy opracowania, konserwacji i udostępniania zbiorów archiwalnych, bibliotecznych i muzealnych Parafii Ewangelicko–Augsburskiej w Cieszynie w związku z realizacją projektu „Ochrona i konserwacja cieszyńskiego dziedzictwa piśmienniczego” w latach 2007–2010
14.30–14.45 Dr Barbara Kalinowska-Wójcik, dr Waław Gojniczek (Katowice) – Dzieje i zasób archiwum Parafii Ewangelickiej w Cieszynie
14.45–15.00 Mgr. Anna Macura (Czeski Cieszyn) – Archiwum Śląskiego Kościoła Ewangelickiego w Republice Czeskiej w Czeskim Cieszynie
15.00–15.15 Dr Zenon Mojżysz (Cieszyn) – Muzykalia w zbiorach archiwalnych Parafii i Ewangelicko-Augsburskiej w Cieszynie
15.15–15.45 Dyskusja
15.45–16.00 Podsumowanie konferencji
16.15 Zakończenie konferencji
16.30 Emil Kroczek, Dr Daniel Spratek, Prezentacja lmu pt. 300 lat kościoła Jezusowego w Cieszynie

sobota, 23 maja 2009 roku

09.00 widowisko historyczne na zamku, przemarsz przez miasto na Plac Kościelny
11.00 dziękczynne nabożeństwo dla dzieci i młodzieży w kościele Jezusowym
11.00 wycieczka szlakiem zabytków luteranckich Ziemi Cieszyńskiej
18.00 koncert Filharmonii Ostrawskiej (kościół Jezusowy)

EVROPSKÁ UNIE
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
PŘEKRAČUJEME HRANICE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PRZEKACZAMY GRANICE

niedziela, 24 maja 2009 roku

09.00–09.50 hejnały ze schodów kościoła

10.00–12.00 dwa równoległe nabożeństwa w kościele Jezusowym i na Placu Kościelnym

12.00–14.00 koncerty orkiestr na Placu Kościelnym

14.00–19.00 program popołudniowy (szczegóły na plakatach)

**KOMITET HONOROWY OBCHODÓW JUBILEUSZOWYCH 300LECIA KOŚCIOŁA
JEZUSOWEGO:**

ks. bp Janusz Jagucki – *Biskup Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego
w Rzeczypospolitej Polskiej*

ks. bp dr Ragnar Persenius – *Biskup Uppsali (Szwecja)*

ks. bp dr Stanisław Piętak – *Biskup Śląskiego Kościoła Ewangelickiego Augsburskiego Wyznania
w Republice Czeskiej*

ks. bp Jan Niedoba – *Biskup Luterskiego Kościoła Ewangelickiego Augsburskiego Wyznania w
Republice Czeskiej*

ks. bp Miloš Klátik – *Biskup Ewangelickiego Kościoła Augsburskiego Wyznania na Słowacji*

ks. bp dr Fabiny Tamás – *Biskup Diecezji Północnej Kościoła Ewangelicko-Luterskiego na
Węgrzech*

ks. bp dr Michael Bünker – *Biskup Ewangelickiego Kościoła Augsburskiego Wyznania w Austrii*

ks. bp Paweł Anweiler – *Biskup Diecezji Cieszyńskiej Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w
Rzeczypospolitej Polskiej*

ks. Jerzy Samiec – *Prezes Synodu Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Rzeczypospolitej
Polskiej*

prof. dr hab. Jerzy Buzek – *Posel Parlamentu Europejskiego, Premier Rządu RP w latach 1997–
2001*

dr inż. Bogdan Ficek – *Burmistrz Miasta Cieszyna*

mgr Czesław Gluza – *Starosta Cieszyński*

ks. Jan Melcer – *emerytowany Proboszcz Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Cieszynie*

ks. radca Janusz Sikora – *Proboszcz Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Cieszynie, radca
Konsystorza Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Rzeczypospolitej Polskiej*

EVROPSKÁ UNIE
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
PŘEKRAČUJEME HRANICE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PRZEKRACZAMY GRANICE

Komitet organizacyjny konferencji:

prof. dr hab. Ewa Chojecka
dr Waław Gójniczek
mgr Stanisław Hławiczka
mgr Maciej Oczkowski
ks. bp dr Stanisław Piętak
ks. radca Janusz Sikora
dr Daniel Spratek
dr Józef Szymeczek

Kontakt:

Para a Ewangelicko-Augsburska
Pl. Kościelny 6
43-400 Cieszyn
tel. (033) 8579669
e-mail: 300@cieszyn.org.pl
peacieszyn@onet.poczta.pl
www.cieszyn.org.pl
www.luteranie.info
www.jezisuvkostel.estranky.cz
www.jesuschurch.ewebsite.com

**Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego
Funduszu Rozwoju Regionalnego
Przekraczamy Granice**

EVROPSKÁ UNIE
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
PŘEKRAČUJEME HRANICE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PRZEKACZAMY GRANICE

